

DŁUŻEN (49) ai

dłužen (37), **dłużny** (2), dłužen a. dłużny (10); dłużny *GórnRozm, KochAp.*

-e- (38), -ę- (1).

e *jasne.*

sg m N (*praed*) dłužen (37), dłużny (2). ♦ A dłužen(e)go (1). ♦ L dłużnym (1). ♦ f N (*praed*) dłužen(a) (2). ♦ pl N m pers (*praed*) dłużni (5). ♦ L dłużnych (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w.

*Który ma do spłacenia zaciągniętą pożyczkę; qui debet Vulg; obaeratus Cn (49) : A choć ná liczbie przešťanie Przed śie dłužen nie zošťanie *RejRozpr* C4; *GroicPorz* h3, r3v; Ieden pijąc w piwnicy/ był dłužen niemáło *RejFig* Cc3v; *BibRadz* 1.Reg 22/2; *BielKron* 106v; Obligatus pecunia, Wiele dłužen/ długámi obowiązány. *Mącz* 193c, 167a, 253d, 294c; *PudlFr* 19; ták dłużny/ iż iego máiętność zá to nie łtoi *GórnRozm* B4v; Kłopoce się widzę zetak wiele dłužen *ActReg* 132; Relinquor – Pozošťaię dłužen. *Calep* 909a; *GA*mrat Arcybiskup/ iż był pan hoyny [...] był též y dłużny *KochAp* 11.*

dłužen co (17) : kthore [*dwie pierzynię*] wdábnye przewoznyczcze Margorzaczye przedali za kopą na kthorą yedno wyardunk od nvey wzyeli, a grzywne ym yefzche dlužna *LibMal* 1545/104v, 1547/126v, 1548/138; *MurzNT* 88v; *Leop Matth* 18/24, 28 [2 r.]; *RejPos* 246v; ieden był dłužen denarzow pięć łet/ á drugi pięćdziełiát. *BudNT Luc* 7/41 [*idem WujNT*], *Matth* 18/24 28, 29 [28]; *WujNT Luc* 7/41. *Cf dłužen komu za co; Fraza.*

dłužen komu [*w tym: co* (10)] (22): *LibLeg* 11/92v; *MetrKor* 40/817; *LibMal* 1545/104v, 1547/126v, 1548/138; przywiedziono mu/ iednego ktory mu był dłužen dziełięć tyłięcy funtow. *Leop Matth* 18/24, 28 [2 r.]; *AEs nostrum*, Dług náłz/ gdy kto nam nieco dłužen yefť *Mącz* 5a; *RejPos* 246v; *BudNT Matth* 18/28, 29[28]; *Calep* 268a; O Kmiećciách dłużnych Mieścánom. *SarnStat* 920 marg, 690, 1233. *Cf dłužen komu za co, Fraza.*

dłužen komu za co (5): za kthore [*prześcieradła*] ym yefzche kucharka plebanfka wołfyecznye 20 grołfi dlužna *LibMal* 1545/105, 1545/105v, 1547/132, 1548/139v. *Cf Fraza.*

W charakterystycznych połączeniach: nieco, niemáło, tak, tak wiele, wiele dłužen (4).

Fraza: »długu [*komu*] nie jest dłužen; dłužen [*komu*] za dług« (1 : 1): *MetrKor* 40/818; iže ia [*rękojmia*] wierze/ że niebołzczyk thákiego długu Powodowi nie iefť dłužen. *GroicPorz* ł.

Przen: Obciążony grzechem (1) : chocia y ty wiedzyefz pocźciwy żywot wedle zakonu łwoiego/ [...] áleś przedłię wiele dłužen *RejPos* 310v.

a. Zobowiązany do wykonania pewnej powinności, powinien (7) :

dłužen komu (5): *OrzRozm* N2v; Bóc záprawdě niepożytecznym ma być on rozumian/ kto nieczyni tego co ná iego powinność náleży: álbo kto żadnego pożytku Rzeczy poľpolitey/ ábo komukolwiek dłužen nieczyni. *ModrzBaz* 99v. *Cf dłužen co komu.*

dłužen co komu (3): Nikomu nic niebádźcie dłużni: tylko žebyście śie zobopolnie miłowáli *Leop YY*4v; *SarnUzn* H4; Bo naprzod wiśćileś śie w wierze łwe^{mu} Krolowi/ ktorąś mu y z łtrony przyrodzenia y z łtrony vrzędu twego był dłužen *ModrzBazBud* ¶5v.

cum inf (3): Oto ia Krolowi fwemu dłužen ieſtem ná fwym koniu woynę ſłużyć/ wedle máiętności
fwey dármo OrzRozm N2v; Zkąd dłužen był wedle wſzego brátom podobnym być [*debut per omnia
fratribus similari*] BudNT Hebr 2/17, Hebr 5/12.

Synonimy: winien; **a.** powinien.

Cf **NIEDŁUŻEN**

KCh